

FOI MEMO

Projekt/Project
SLO

Sidnr/Page no
1 (9)

Projektnummer/Project no Kund/Customer
E13663 Försvarsmakten

FoT-område

Inget FoT-område

Datum/Date Memo nummer/number

2019-12-18

FOI Memo 6986

Handläggare/Our reference

Johan Engvall

Långsiktiga trender i Storbritanniens utveckling

Sammanfattning

- **Inrikespolitik.** Det brittiska politiska systemet är i gungning. De traditionella partiernas försvagning har accentuerats dramatiskt till följd av Brexit. Folkomröstningen om utträdet ur EU demonstrerade tydligt de nationella och regionala splittringar som finns inom Storbritannien.
- **Demografi, ekonomi och sociala klyftor.** Storbritanniens befolkning åldras, om än inte lika snabbt som i många andra europeiska länder. Den ekonomiska tillväxten fördelas ojämnt inom landet med växande sociala klyftor som följd. De ekonomiska framtidsutsikterna är avhängiga av hur pass hårt EU-utträdet kommer att slå mot den brittiska ekonomin.
- **Utrikespolitik.** Storbritanniens utrikespolitik har haft en tydlig multilateral inriktning som försvagas med EU-utträdet. För att kompensera för Brexit försöker Storbritannien stärka sina bilaterala ekonomiska och diplomatiska band med länder inom och utanför EU.
- **Säkerhetspolitik.** Den särskilda relationen med USA utgör fortsatt grundbulten i den brittiska säkerhetspolitiken. Säkerhetspolitiska samarbeten med Japan, Indien, Sydkorea och vissa Gulfstater har intensifierats på senare år.
- **Försvarspolitik.** Storbritanniens fortsatta status som en första rangens militärmakt ska säkerställas genom fortsatt nära samarbete med USA, försvarsutgifter som fortsätter ligga på 2 procent av BNP i enlighet med Natos riktlinjer samt en modernisering av landets kärnvapenarsenal.

1. Inledning

Denna promemoria beskriver trender i Storbritanniens långsiktiga utveckling med fokus på inrikespolitik, demografi, ekonomi, samt utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Analysen beskriver Storbritanniens utveckling under de senaste decennierna med en framåtblick fram till 2045.

2. Brittisk inrikespolitik, demografisk, social och ekonomisk utveckling

2.1 Ekonomi

Storbritannien är en av världens största ekonomier men har en vikande tillväxt de senaste fem åren. Före Brexit växte BNP med 3,1 procent medan tillväxten därefter successivt minskat för att 2018 stanna på 1,4 procent. För 2019 är prognosen att tillväxten försvagas ytterligare något.¹ Hur pass hårt Brexit kommer att slå mot den brittiska ekonomin är en fråga som blir avgörande för den framtida utvecklingen. Eftersom 45 procent av Storbritanniens export går till EU-länder är behovet stort av att säkerställa en omfattande frihandelsöverenskommelse med EU och andra länder.² Detta är särskilt viktigt mot bakgrund av landets långvariga exportnedgång. En flexibel arbetsmarknad och god tillgång på arbetskraft har pressat ner arbetslösheten till under 4,5 procent.³

Sedan 2007 har den brittiska arbetskraftsproduktiviteten stått stilla och bromsat löneutvecklingen och BNP per capita. Produktionsökningen har i stället drivits av högre sysselsättning och längre arbetstid. Även om arbetskraftsproduktiviteten är i paritet med genomsnittet för OECD-länderna ligger den 20-25 procent lägre än i länder som USA, Frankrike och Tyskland.⁴ De regionala skillnaderna i produktivitet är omfattande. Gapet mellan framförallt den välmående Londonregionen med kvalificerad arbetskraft, utvecklad infrastruktur och kunskapsbaserad ekonomi och regioner med stagnerad ekonomisk utveckling och bristfällig infrastruktur växer oavbrutet.⁵ Mer än en fjärdedel av den brittiska arbetskraften är lågkvalificerad och robotiseringen av arbetsmarknaden är bland de långsammaste i OECD. Exempelvis har Frankrike närmare 80 procent fler robotar än Storbritannien trots att industrisektorns mervärde är likvärdig för de två länderna.⁶

---

¹ United Kingdom GDP Growth Rate, <https://tradingeconomics.com/united-kingdom/gdp-growth> (tillgänglig 5 september 2019).

² Ibid, s. 15

³ OECD, *OECD Economic Surveys United Kingdom*, oktober 2017, s. 14.

⁴ Ibid, ss. 18-19.

⁵ Ibid, s. 39.

⁶ *OECD Economic Surveys United Kingdom*, ss. 35, 37.

2.2 Demografi och socialpolitik

Storbritanniens demografiska prognos är gynnsammare än många andra europeiska ekonomier då en relativt stor del av befolkningen kommer att förbli i arbetsför ålder. Befolkningen beräknas stiga från nuvarande 67 miljoner till 73 miljoner 2045. Sedan folkomröstningen om EU-utträdet har invandringen från EU-länder dock minskat i omfattning.⁷ Befolkningen åldras dock, om än långsammare än i många andra västeuropeiska länder: 2018 var drygt 18 procent av befolkningen 65 år eller äldre jämfört med knappt 16 procent 2008. Under den kommande tjugoårsperioden uppskattas andelen stiga till en fjärdedel av befolkningen.⁸

De offentliga finanserna har sanerats kraftigt det senaste decenniet. Storbritanniens budgetunderskott kulminerade 2009 vid nästan 10 procent av BNP. Därefter följde kraftiga nedskärningar i de offentliga utgifterna och de senaste två åren har budgetunderskotten pressats ned till under EU:s referensmål på 3 procent.⁹ Skuldkvoten har ökat från cirka 35 procent i början av 2000-talet till en stabilisering strax under 90 procent av BNP.¹⁰

Olika mått på mänsklig utveckling placerar Storbritannien som ett av Europas ledande länder. Både nativiteten (nästan 1,9 barn/kvinna) och den förväntade medellivslängden (strax under 81 år) är högre än genomsnittet för EU.¹¹ Utbildningsnivån rankas högt inte bara i ett europeiskt perspektiv utan även globalt. Pisas kunskapstester för 15-åringar visar att elever från Storbritannien presterar över OECD-ländernas genomsnitt i läsförståelse och vetenskap, och kring genomsnittet i matematik. Prestationerna har förblivit stabila mellan 2006 och 2015.¹²

Storbritannien är en multinationell stat dominerad av den engelska nationen men som samtidigt blivit allt mer multikulturellt sammansatt. Nationerna England, Skottland och Wales samt Nordirland förenas sedan 1707 under en gemensam krona. Sedan 1952 har drottning Elizabeth II varit Storbritanniens monark. England är den dominerande nationen med 84 procent av Storbritanniens befolkning. Skottland hyser åtta procent av Storbritanniens befolkning medan Wales och Nordirlands befolkningar motsvarar fem respektive tre procent vardera. Efter andra världskrigets slut har Storbritannien fått en betydligt mer multikulturell sammansättning. Från sent 1950-tal tog en omfattande arbetskraftsinvandring från Västindien, Pakistan, Indien, Hongkong och andra delar av det brittiska samväldet fart. Trenden har fortsatt sedan dess och mellan 2001 och 2011 berodde 70 procent av befolkningstillväxten på immigration. Enligt data från 2011 var 7,5 miljoner av befolkningen i England och Wales födda utomlands, vilket motsvarar 13 procent av nationernas totala befolkning.¹³ EU:s östutvidgning 2004 följdes av en ökad immigration från Öst- och Centraleuropa. Storbritannien var ett av få länder som inte införde några övergångsregler för arbetskraftsinvandring från de nya medlemsländerna. Missnöjet med den stora invandringen har vuxit och var en bidragande orsak till den allt mer ansträngda relationen mellan London och Bryssel. Frågan utnyttjades flitigt av förespråkarna för ett brittiskt utträde ur EU.

⁷ OECD Economic Surveys United Kingdom, s. 20.

⁸ Office for National Statistics, Overview of the UK population: August 2019, 23 augusti 2019, <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/populationandmigration/populationestimates/articles/overviewoftheukpopulation/august2019> (tillgänglig 5 september 2019).

⁹ UK government debt and deficit: September 2018, <https://www.ons.gov.uk/economy/governmentpublicsectorandtaxes/publicspending/bulletins/ukgovernmentdebtanddeficitoreurostatmaast/september2018>.

¹⁰ Eurostat, General government gross debt – annual data, <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina225&plugin=1>. (tillgänglig 5 september 2019).

¹¹ UNDP, United Kingdom Human Development Indicators, <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/GBR> (tillgänglig 5 september 2019).

¹² OECD, Programme for International Student Assessment (PISA) Results from PISA 2015, Country Note, United Kingdom, <https://www.oecd.org/pisa/pisa-2015-United-Kingdom.pdf> (tillgänglig 5 september 2019).

¹³ Office for National Statistics, *Immigration Patterns of Non-UK Born Populations in England and Wales in 2011*, 17 december 2013.

Klasskillnader och sociala klyftor fortsätter att vara stora. Den ekonomiska tillväxten i London och sydöstra England fortsätter att vara hög medan de norra delarna släpar efter. Ökade levnadsomkostnader och låga löner, nedpressade av den goda tillgången på arbetskraft, har försatt många människor i ekonomiska problem. Knappt 8 procent av befolkningen, motsvarande 4,7 miljoner människor, levde 2017 i långvarig fattigdom. Andelen har förblivit stabil det senaste decenniet men är lägre än genomsnittet för övriga Europa.¹⁴

Thatchereran präglar alltjämt den brittiska ekonomiska politiken. Den ekonomiska politiken har ända sedan Margaret Thatchers tillträde som premiärminister 1979 bedrivits i en marknadsliberal anda. Arvet efter Thatcher märks med en avreglerad arbetsmarknad, privatiserade statliga företag och införandet av principer hämtade från den privata företagsvärlden i den offentliga förvaltningen, så kallad New Public Management.¹⁵

2.3 Inrikespolitik

Det brittiska politiska systemet har traditionellt säkrat enpartiregeringar med egen majoritet, men trenden går mot ett alltmer fragmenterat politiskt landskap. Till skillnad från federala system som USA eller Tyskland är Storbritannien en union där makten endast utgår från det brittiska parlamentet. Storbritannien har länge varit en centraliserad stat med begränsad handlingsfrihet för regional och lokal nivå. De senaste två decennierna har dock en ökad delegering av främst politiska befogenheter till folkvalda församlingar i Skottland, Wales och Nordirland ägt rum. Partisystemet har i modern tid i praktiken utgjort ett tvåpartisystem där Labour och Konservativa partiet sedan andra världskrigets slut turats om att bilda regeringar. Valet 2010 resulterade i den första koalitionsregeringen då det Konservativa partiet bildade regering med stöd av Liberaldemokraterna. I Europaparlamentsvalet 2014 blev EU-fientliga *United Kingdom Independence Party* (UKIP) största parti. Det var första gången på över hundra år som varken Labour eller Konservativa partiet segrade i ett val.

En lång brittisk debatt om nationell suveränitet och självbestämmande i förhållande till EU:s överstatliga bestämmelser förstärktes det senaste decenniet för att kulminerade i folkomröstningen om EU 2016. Brexit utspelade sig mot bakgrund av en lång brittisk debatt om europeisk integration och dess begränsningar för den nationella suveräniteten. Det brittiska folket valde med knapp majoritet att lämna EU. Den 29 mars 2017 aktiverade Storbritannien artikel 50 i Lissabonfördraget vilket innebar att landet skulle lämna EU den 29 mars 2019. Tidsfristen har dock förskjutits eftersom det brittiska parlamentet inte godkände de utträdesavtal som regeringen föreslagit. Även om den brittiska regeringen och EU i oktober lyckades träffa en överenskommelse om ett ordnat utträde ur unionen vägrade det brittiska parlamentet att snabbbehandla avtalet innan tidsfristen den 31 oktober. Därefter har EU dock givit Storbritannien ytterligare en förlängning fram till den 31 januari 2020 att lämna unionen. Turerna utmynnade i att Boris Johnson den 29 oktober 2019 fick stöd i underhuset för nyval som äger rum den 12 december 2019. Utvecklingen på senare tid pekar i riktningen mot att det verkar allt mer osannolikt att Storbritannien lämnar EU helt utan någon överenskommelse, en så kallad hård Brexit.

Folkomröstningens resultat visar på stora variationer och splittringar inom Storbritannien. En tydlig majoritet röstade för utträde i England och Wales medan en klar majoritet i Skottland och

¹⁴ Office for National Statistics, Persistent poverty in the UK and EU: 2017, 6 juni 2019, <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/personalandhouseholdfinances/incomeandwealth/articles/persistentpovertyintheukandeu/2017> (tillgänglig 5 september 2019).

¹⁵ Staffan Andersson, "Storbritannien", i Thomas Denk och Carsten Anckar (red.), *Komparativ politik: Tio politiska system*, Lund: Studentlitteratur, 2018, ss. 41-75.

Långsiktiga trender i Storbritanniens utveckling

FOI Memo 6986

Nordirland röstade för att stanna kvar.¹⁶ Brexit har således öppnat upp en osäkerhet kring Storbritanniens territoriella integritet. I Skottland genomfördes 2014 en folkomröstning om skotsk självständighet från Storbritannien där en majoritet röstade emot självständighet. Förespråkare för skotsk självständighet menar att Brexit omkullkastar de tidigare premisserna för fortsatt skotskt styre under London.¹⁷ En ytterligare folkomröstning kan på sikt inte uteslutas. En särskild stötesten är vad som ska hända med den nordirländska/irländska gränsen. Ett eventuellt upprättande av en hård internationell gräns mellan Nordirland och Irland kan utöver negativa ekonomiska konsekvenser även påverka fredsavtalet rörande Nordirland. Folkomröstningens utfall kan också ses som en revolt mot det politiska etablissemanget.¹⁸ Stödet för att lämna EU var särskilt starkt i de socialt och ekonomiskt eftersatta centrala och norra delarna av England.

Splittringarna inom Labour och de konservativa har ökat dramatiskt i anslutning till Brexit. Oenigheterna inom partierna uppdagades tydligt redan innan folkomröstningen men har därefter ställts ytterligare på sin spets. Den brittiska politiken och de ledande partierna formas nu i allt väsentligt av ytterlighetspolitiker, långt från den politiska mittfåran, såsom Boris Johnson och Jeremy Corbyn inom de etablerade partierna.

---

¹⁶ BBC, EU Referendum. Results, https://www.bbc.com/news/politics/eu_referendum/results (tillgänglig 5 september 2019).

¹⁷ Andersson, "Storbritannien", ss. 41-75.

¹⁸ Andrew Marr, *A History of Modern Britain*, London: Pan Books, 2017, s. 606.

3. Utrikes-, försvars- och säkerhetspolitisk utveckling

3.1 Utrikespolitik

Förändring är regel snarare än undantag i brittisk modern politisk historia. Efter andra världskriget fram till 1970-talet utvecklade Storbritannien i allt väsentligt sitt imperium. Inte minst av ekonomiska skäl fanns ett behov av att hitta en ny roll efter imperiet. Deltagande i den europeiska integrationen blev svaret och på det tredje försöket tilläts Storbritannien 1973 bli medlem i EG (sedermera EU). Sedan dess har det ansträngda deltagandet i det europeiska integrationsprojektet utgjort en grund i den brittiska utrikespolitiken. Det förmodade EU-utträdet kommer att förändra situationen radikalt och sannolikt ställa krav på nya samarbeten.¹⁹

Storbritanniens utrikespolitik har en tydlig multilateral inriktning, men med EU-utträdet följer långvarig osäkerhet om landets framtida roll. Vid sidan av EU har landets permanenta medlemskap i FN:s säkerhetsråd, värnandet om den regelbaserade ordningen i Europa förknippad med exempelvis OSSE samt statusen som ledande europeisk aktör i Nato utgjort grunden i landets multilaterala åtaganden.²⁰ På det ekonomiska området är landet medlem av G7 och G20, OECD, WTO, IMF och Världsbanken. Med utträdet ur EU faller en av hörnpelarna i landets multilaterala politik bort.

Storbritannien har ett väl utbyggt nätverk av diplomatiska förbindelser och avsätter generöst med biståndsmedel till stora delar av Afrika, Mellanöstern och Asien.²¹ Storbritannien är dessutom en av staterna efter USA med flest militärbaser utomlands. Militära åtaganden finns förutom i Europa även i Asien, Afrika, Mellanöstern, Nord- och Centralamerika och en rad ögrupper. Enligt egen utsägo är landet dessutom världens ledande *soft power*. Engelska är det globala språket och brittisk media, idrott och kultur når hundratals miljoner människor runt om i världen.²² Mot denna bakgrund talar brittiska politiker ofta om Global Britain – ett Storbritannien med ”global räckvidd och inflytande”.²³ I denna strävan ryms både nostalgiska tankar om en svunnen storhetstid och vissa konkreta återinvesteringar i relationer runt om i världen. Någon tydlig strategi för förverkligandet av Global Britain finns inte utstakad. Möjligheterna att omsätta globala aktiviteter i en långsiktig strategi är avhängiga av vilka ekonomiska resurser som står Storbritannien till buds; med andra ord hur pass hårt Brexit kommer att slå mot den brittiska ekonomin.

3.2 Försvars- och säkerhetspolitik

Storbritannien och EU delar många grundläggande intressen och värderingar, och därtill i stora stycken en gemensam hotbild med internationell terrorism och det statsbaserade hotet från Ryssland i främsta ledet. Storbritannien har en lång historia av terrordåd. Tidigare utfördes de främst av nordirländska IRA-rörelsen; i dag är det främst den jihadistiska radikaliseringsen som oroar: En serie bombningar i centrala London den 7 juli 2005 kostade 56 människor livet och våren 2017 inträffade flera jihadistiska terrordåd i London och Manchester. Vid sidan av terrorismen lyfter den nationella säkerhetsstrategin från 2015 fram att Rysslands agerande i Ukraina allvarligt hotar den regelbaserade internationella ordningen. Ryssland beskrivs som en aggressiv, auktoritär och

¹⁹ Niklas H. Rossbach och Johan Engvall, “Säkerhetspolitiska konsekvenser av Brexit. En analys av Storbritanniens militära förmåga och framtid som stormakt,” FOI Memo 6560, 2018.

²⁰ Lawrence Freedman, “Brexit and the Law of Unintended Consequences”, *Survival* 58, 3 (2016), ss. 7-12.

²¹ Malcolm Chalmers, “UK Foreign and Security Policy after Brexit,” *RUSI Briefing Paper*, januari 2017, s. 7.

²² Strategic Defence and Security Review, SDSR 2015, s. 14.

²³ Ibid.

Långsiktiga trender i Storbritanniens utveckling

FOI Memo 6986

nationalistisk makt.²⁴ Hotet från Ryssland fick förnyad aktualitet 2018 efter Salisbury-attacken då ryska agenter förgiftade en före detta kollega på brittisk mark. Det ryska agerandet har fört fram behovet att stärka förmågan att även bemöta hybridhot.

Storbritanniens sannolika EU-utträde kommer att få konsekvenser på det militära området.

Även om den framtida säkerhetspolitiska relationen mellan Storbritannien och övriga Europa är osäker kan det konstateras att landet med ett utträde inte längre kommer att utöva inflytande över EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik. Brexit sammanfaller dessutom med ökade EU-satsningar på försvarsområdet, inte minst vad gäller industri- och forskningsprojekt, något som Storbritannien motsatt sig.²⁵ Från EU-kommissionens sida har man slagit fast att den europeiska försvarsfonden, EDF, kommer att stängas för brittiskt deltagande.

Etablerade säkerhetspolitiska samarbeten utgör en fortsatt bindning till europeisk säkerhet.

För det första har Storbritanniens stöd för Nato hittills varit grundmurat och Brexit kommer knappast att påverka detta. Ett ökat engagemang i alliansen kan också vara ett sätt att kompensera för tillbakadragandet från EU:s säkerhets- och försvarssamarbete.²⁶ För det andra finns en stark bilateral försvarsrelation med Frankrike. Dels är Storbritannien och Frankrike Europas två kärnvapenmakter och i ett förändrat geopolitiskt läge diskuterar de arsenalernas roll och sammansättning.²⁷ Dels har de brittisk-franska Lancaster House-fördragen från 2010 lagt grunden för ett försvarssamarbete som spänner över operationer, förmågor och gemensam anskaffning av försvarsmateriel.²⁸ För det tredje har Storbritannien tillskrivit regionala samarbeten i Norden och Baltikum allt större betydelse. Dessa samarbeten finns både på ministernivå med samarbetsforumet den Norra gruppen och på försvarsmaktsnivå genom den brittiskeledda snabbinsatsstyrkan Joint Expeditionary Force, JEF.²⁹ För det fjärde har Storbritannien intagit en ledande roll i Natos förstärkningsåtgärder i Baltikum, enhanced Forward Presence, eFP.

Bilateralt fortsätter den så kallade särskilda relationen till USA vara prioriterad.³⁰

De brittiska vinsterna med ett nära säkerhetspolitiskt samarbete med USA gäller främst underrättelseförmågor och kärnvapenavskräckningen, där britererna är beroende av amerikansk teknik. Även om Storbritannien kan falla tillbaka på en lång tradition som USA:s främste samtalspartner bland de europeiska Natomedlemmarna kan rollen som förbindelseänk mellan USA och Europa komma att minska i betydelse efter att Storbritannien inte längre har en plats vid EU:s bord i Bryssel.³¹ Frankrike, den andra betydande militära makten i Europa, skulle kunna vara en möjlig ersättare.

På senare år har Storbritannien visat ett förnyat intresse för en återkomst ”öster om Suez”, i synnerhet Gulfen.

Efter avvecklandet av sin permanenta militära närvaro öster om Suez under slutet av 1960-talet koncentrerade Storbritannien sina militära åtaganden till Europa. Under 1970-80-talen märktes detta genom ett omfattande bidrag till Natos kollektiva försvar av Västeuropa mot Sovjetunionen. Det brittiska deltagandet i det första Irakkriget 1990-91 och insatsen i Afghanistan och det andra Irakkriget ett årtionde senare gav åter Storbritannien viss närvaro bortom Europa. På senare år har därtill kommit investeringar i militär infrastruktur som Storbritannien kan använda,

²⁴ Strategic Defence and Security Review, SDSR 2015.

²⁵ European Commission – Press release, “A European Defence Fund: €5.5 billion per year to boost Europe’s defence capabilities,” Bryssel, 7 juni 2017.

²⁶ Rossbach och Engvall, “Säkerhetspolitiska konsekvenser av Brexit”.

²⁷ Niklas Granholm, och John Rydqvist, *Nuclear weapons in Europe: British and French deterrence forces*, FOI-R--4587--SE, april 2018.

²⁸ Ministry of Defence and Foreign & Commonwealth Office, “UK’s International Defence Engagement Strategy,” 2017, s. 5.

²⁹ Eva Hagström and Emma Sjökvist, *Military Cooperation Around Framework Nations. A European Solution to the Problem of Limited Defence Capabilities*, FOI-R--4672--SE, februari 2019.

³⁰ Rob Johnson, “UK Defence Policy: The ‘New Canada’ and ‘International by Design’,” i *The United Kingdom’s Defence After Brexit*, Johnson och Janne Haaland Matlary (red.), Springer, 2018.

³¹ Niklas H. Rossbach, “After Brexit – from awkward partner to outsider,” FOI Memo 6065, maj 2017.

Långsiktiga trender i Storbritanniens utveckling

FOI Memo 6986

särskilt i Gulfstaterna, samt försvarsindustriella och handelsekonomiska intressen i Mellanöstern, med en ökad försäljning av försvarsmateriel till bland annat Saudiarabien på senare år.³²

I Asien och Stilla havet utgör Japan en strategisk partner tillsammans med Indien, den gamla kronjuvelen i det brittiska imperiet, och Sydkorea. Den brittiska flottan har ökat sin närvaro i Stilla havsområdet och tankar finns på att inrätta en brittisk marinbas i Singapore. Den ökande uppmärksamheten mot Asien motiveras delvis av en oro för Kinas försök att kontrollera Syd kinesiska havet och urholka navigationsfriheten. Efter David Camerons avgång har Storbritannien intagit en mer skeptisk hållning till Kinas växande inflytande.³³

Kärnvapeninnehavet utgör den yttersta garanten mot en potentiell fiende och tjänar till att vidmakthålla Storbritanniens stormaktsstatus. Sedan kalla krigets slut har Konservativa partiet och Labour varit eniga om att kärnvapen ska vara en del av det brittiska försvaret. Det förändrade omvärldsläget har också fått landet att i ökad grad fokusera på att modernisera sin kärnvapenarsenal. Storbritannien, som sedan det kalla krigets slut valde att endast behålla sin ubåtsbaserade avskräckning, avser bygga fyra nya strategiska ubåtar för att ha en ny avskräckningsförmåga på plats under 2030-talet.³⁴ Samsynen kring kärnvapenavskräckningen har emellertid utmanats efter valet av Corbyn, en långvarig motståndare till kärnvapen, som partiledare för Labour.

I den nationella säkerhetsstrategi som antogs 2015 betonas vikten av att Storbritannien fortsätter vara en första rangens militärmakt. Storbritannien är en av få medlemmar i Nato som når alliansens målsättning att spendera två procent av BNP på försvaret. Jämte Frankrike är Storbritannien det europeiska land med förmågan att på egen hand genomföra en omfattande militär operation långt från det egna landet. Sett till antalet soldater och materiel har den brittiska försvarsmakten minskat i storlek sedan kalla krigets slut. Då hade Storbritannien cirka 306 000 soldater och en reserv på 340 000. Idag har försvarsmakten totalt 200 000 anställda.³⁵ För att vidmakthålla den militära förmågan planeras satsningar inom alla vapengrenarna. Återigen kommer den ekonomiska utvecklingen att vara gränssättande för ambitionerna.

³² Peter Stubbley, "UK opens permanent military base in Bahrain to strengthen Middle East presence," *The Independent*, 6 april 2018;

Antoine Vagneur-Jones, "Global Britain in the Gulf: Brexit and relations with the GCC," *Foundation POUR LA Recherche*

Stratégique, 18 juli 2017; Jamie Merrill, "Huge rise in Britain's secretive arms sales to Saudi Arabia," *Middle East Eye*, 5 mars 2018.

³³ Niklas H. Roszbach och Johan Engvall, "Säkerhetspolitiska konsekvenser av Brexit. En analys av Storbritanniens militära förmåga och framtid som stormakt," FOI Memo 6560, 2018.

³⁴ Granholm och Rydqvist, *Nuclear weapons in Europe*, s. 20.

³⁵ Niklas H. Roszbach, "Storbritannien," i Krister Pallin (red.), *Västlig militär förmåga. En analys av Nordeuropa 2017*, FOI-R --4563--SE, januari 2018.